СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 242. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 16. жовтня, 1924.

VOL. XXXII. No. 242. Jersey City, N. J., Thursday, October 16, 1924. THREE CENTS

Німецький бальон перелетів понад океан.

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Німецький военний бальон „Зі-Ар-Три", який Німеччина має віддати Злученим Державам після умов версайського договору, прийхав нині в ночи до американського берега, переїхавши без пригоди Атлянтійський океан.

Корабель плянував добитися до американського берега десь коло берегів Верджінії, але серед Атлянтійського океана його захопила буря, і команда корабля веліла плисти довкола бурі на північ. Через те бальон доїхав до берегів Нової Шкотії, звідки звернув на полудневий захід, здовж берегів Нової Англії, та понад Ню Йорк полетів до міста Лейкгерст в стейті Ню Джерзі, де він задержиться. Понад містом Ню Йорком та Джерзи Сіті появився коло години 8 рано та кружляв довкола кілька разів.

РАХУЄ ВТРАТИ ФАРМЕРІВ НА 20 МІЛЯРДІВ ДОЛЯРІВ.

КАНСАС СІТІ, 13. жовтня. — Сенатор Ла Фолет заявив у своїй кандидатській промові, яку він виголосив тут, що американські фармери втратили по війні через обниження цін та визиск великих підприємств 20 міліярдів долярів на своїх маєтках.

На його думку головними визискувачами фармерів є банки й зелізниці. Він критикував обі старі партії за те, що вони занедбують інтереси фармерів, та обіцював фармерам полекші на випадок, як його виберуть президентом.

КУЛИДЖ ВСЕ ЩЕ НЕ ХОЧЕ ГОВОРИТИ.

ВАШИНГТОН, 13. жовтня. — Президент Кулидж відмовив домаганню своїх приятелів, які радили йому змінити свою обіцянку мовчанки та братися до публичних виступів. Він заявив, що не думає говорити, хочби се мало його коштувати його становище.

КУЛИДЖ ОГОЛОШУЄ ДЕНЬ НЕЗАБУДЬКИ.

ВАШИНГТОН, 14. жовтня. — Президент Кулидж згодився на пропозицію організації скалічлих ветеранів великої війни, щоби визначити день 8. падолиста яко „день незабудьки", в якому мається збирати жертви на допомогу ветеранам-калікам.

„ТИХА РЕВОЛЮЦІЯ".

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — Н. Батлер, голова Колумбійського університету, говорив підчас промови на отворенню інституту штук і наук при тім університеті, що тепер іде в Америці тиха революція.

Революція лежить у тому, що федеральний уряд забирає для себе щораз більше урядових прав, полишаючи поодиноким стейтам щораз менче. На думку бесідника се є рух, небезпечний для американських свобід.

САМОВБИЙСТВО СЕНАТОРА.

ВАШИНГТОН, 14. жовтня. — Сьогодня поповнив тут самогубство сенатор Френк Б. Брандеґі. Він представлав стейт Конетикат і належав до республиканської партії. Причиною його кроку мала бути недуга.

ВОЗДУШНІ МАНЕВРИ.

ВАШИНГТОН, 13. жовтня. — Команда американської фльоти зарядила великі воздушні маневри на день 25 жовтня. Маневри мають відбутися над заливом Чізепік, недалеко від міс. Болтимора.

У маневрах мають узяти участь всі літаки й бальони, що належуть до американської фльоти. Підчас них мають пробувати закриване ліній воздушних кораблів при помочи диму, як се робиться на морю.

РОСПИСАЛИ НІМЕЦЬКУ ПОЗИЧКУ.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — Американські банки почали нині підписувати межинародну позичку для Німеччина.

Американські банкіри мають розібрати межи себе з тої позички 110 міліонів долярів. До продажі бондів взялися 1,100 банків під проводом банкирської фірми Моргана.

Рівночасно з початком сеї позички почато в Америці організованє цілого ряду підприємств для допомоги німецькому промислови й торговлі.

НІМЕЦЬКА ПОЗИЧКА РОСХОПЛЕНА ЗА 15 МІНУТ.

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Німецькі бонди на 110 міліонів долярів, американську частину межигержавної позички для німецької держави, роскоплено в нюйорських банках протягом 15 минут від отворення книг для підписування позички, банкіри рахують, що позичку „переписано" в десятеро.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УЧЕНИЙ НЕ ГОДИТЬСЯ З ПОГЛЯДАМИ АЙНШТАЙНА.

САН ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 13. жовтня. — Каптеан Сі, професор математики в американській військовій академії, подає до публичного відома висліди обсерваці (спостережень) зі затьмінія сонця, які спеціяльна комісія американського уряду оглядала в Австралії дня 20. вересня 1922 року та в Бразилії дня 29. мая 1919 року.

Висліди сих обсервацій, після думки професора Сі, збивають погляди дра Айнштайна, котрий старався доказати, що промені сонця, переходячи попри тяжку масу, як приміром місяць, заломлюються зі своєї простої дороги.

ШІСТЬ ПОЖАРНИКІВ БЕЗ ПАМЯТИ В ОГНИ.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — Підчас пожару 6-поверхового будинку на Сант Стріті в Ню Йорку шістьох пожарних сторожів втратило було притомність від диму. Пожарні сторожі кажуть, що пожар не був сильний, але доступ до огню був трудний. Пожарники були змушені доперва тоді, коли на допомогу пожарникам сухопутним наспіла водна пожарна сторожа, яка гасить огонь з пожарних додок.

СТАН ПРОФІСІОНАЛЬНОЇ РОБІТНИЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НА КИЇВЩИНІ.

На 1. липня ц. року в професіональних робітничих союзах Київщини числилося 157.145 членів, в тім числі 24. 300 залізничників. Крім того до київського обединого союзів належало 29.137 робітників і урядовців з поза меж губернії. Це число обєднаних в професіональних союзах становить 88,3 пр. загального числа робітництва київщини. За перше півріччя ц. р. з фонду помочі безробітним виплачено було запомоги 30.786 безробітним, на загальну суму 134.430 рублів, пересічно на одного безробітного 3 руб. 82 копійки.

ШНУР ЗРАДИВ ЙОГО

Господар у Перекальци пов. Скалат, Блажей Чопів, умираючи записав ціле своє майно 4 і пів морга поля і господарські забудування, свому синови одинакови. 12-літному Михайлови. Опікуном настановив свого брата Кароля Чопова. Кароль Чопів, як найблизший сво як Блажея хотів загорнути маєток, тому старався усунути малолітнього Михайла. Побивав страшно дитину. Вкінці одного вечера постановив убити його. Забрав хлопця зі собою в поле, нібито збирати кукурудзу у т. зв. зеленецькій долині, кілька км. від села. Тут звязав хлопцеви шнуром руки і ноги а потім бритвою перерізав горло, тай ще рискалем відрубав голову. Після вбивства, коло півночі пішов до сусідів, де дівчата і жінки лущили кукурудзу. Там забавлявся якийсь час з ними. Коли третого дня по вбивстві найшли порубане тіло хлопця, поліція почала вести слідство. Шнур котрим убитий мав звязані руки і ноги зрадив убийника. Поліція доказала Каролеви Чопову злочин убивства і віддала його повітовому судови в Грималові.

СУМНИЙ КІНЕЦЬ ФЯКРА.

В Берліні біля двірця, при ул. Фридриха приключилася, слідуюча сумна пригода: 75-літній фякер Август Шмід не мав мешкання і спав разом із кіньми в стайни. Ждав перед двірцем на гостей. Ждав багато годин, та не діждався. Тому зліз із передка. Взяв уздечку і пішов до купи каміння, що була над берегом ріки Сирей. Тут прив'язав камінь до уздечки, а другий кінець, як петлю заложив собі на шию. Потім виліз на беріг ріки і кинувся в воду. Товариші його, які щойно в останній хвилі запримітили, як стояв над берегом, поспішили на поміч. Уже не могли виратувати його. Тіло Шміда виловили з води кілька годин пізніше. Заки пішов поповнити самовбийство дав цігарок.

СКОРІСТЬ АВІЯТИЧНОГО ЛЕТУ МАЄ ДЛЯ ЧОЛОВІКА ГРАНИЦЮ.

То можна доказати не лише з технічного але й з фізіольогічного становища. Людський організм унеможливлює летунам збільшувати скорість літака до безконечности. Кров уживає з мозгу і в такому випадку, а недостача крови спричинює головокружність і непритомність. Др. Тарсо робив спроби з псами і переконався, що в кількох випадках слідувала смерть. Трісками жили, або наслідком нагалого руху мозок натискав так до черепа, що пес гинув.

ЗАЛІСНЕННЯ „ВЕЛИКОГО ЛУГУ".

За Дніпровими порогами в низ до Чорного моря простягаються так зв. Дніпровські плавні, які обнимають величезну просторінь в 140.060 десятин. Серед цеї просторі особне місце займає історичний „Великий Луг", обнимаючи більшу половину всіх сплавнів. На „Великому Лузі" около 800 десятин лісу 12.000 десятин лозняку, а решта нивові прирічні неужитки. Ці неужитки тепер заліснюються. В біжучому році заліснено 322 десятинах, в наступному році проектується засадити 900 десятин.

ЖІНОЧІ ДЕТЕКТИВИ В ПОЇЗДАХ.

Тому що все більше приключається крадежі крадежі в поїздах, головно у першорядних вагонах, австрійська поліція рішила помістити жінок-детективів, бо їх тяжше пізнати, як мущин. Іменно, коли подорожні всідають до їдучих вагонів, отвирають елегантно одіті бандити двері в переділах і забірають усі дорогоцінности, які лише можуть найти. Звичайно кидають їх крізь вікно на місце котре собі передше вибрали. Залізниця поробила всі заходи як перешкодитибн інтернаціональним крадежам.

ВІДКОПАЛИ МАМУТІВ В МОРАВІ.

Земельний музей у Берні переводив розкопки у Дол Вестерніцах. Відкопали сім кістяків мамутів і багато инших передпотопових звірят. Також людську оселю з знарядами.

В ОБОРОНІ ПУБЛИЧНОЇ МОРАЛЬНОСТИ.

До польської ради міністрів вплинув праект закона про оборону публичної моральности. Він очерпує законні норми в боротьбі зі зіпсуттем в слові друку та публичних локалях.

НАПАД НА ПОЇЗД.

Дня 24. сересня між годиною 1 і 2 по полудне, на лінії Пароґонськ-Любча біля Пінська напали на поїзд невідомі люде, коло 40., озброєних в автоматичні кріси. Між подорожними був воєвода Довнарович, епископ Лозінський, сен Вислоух і ком. окружної поліції Менсович. Задержали поїзд забрали подорожнім дорогоцінности а дали їм посвідки з підписами „Українсько-білоруське товариство". Заалярмована влада старається всіми силами зловити справників нападу.

ЗЛОДІЙ З ЛЮБОВИ.

Станислав Рольский 18-літний ученик гімназії в Чернівцях, залюбився. Не могучи в ний спосіб прийти до перстеня для нареченої, украв його у ювілера і прокоштував. Ювілер заввважав що маніпуляцію, казав Рольского арештувати. Одначе нещастя хотіло, що перстенець не задержався в жолудку закоханого, через що музіли лікарі перевести операцію. По виліченню стане Рольский перед судом за крадіж.

САМОГУБСТВО, ЯК САМОСУД.

Жінка великого банкира з Чіле пані Кійман, що приїхала недавно до Берліна, позбавила себе життя вистрілом з револьвера. Причиною самогубства були викиди совісти з приводу переїхання графа Срахвіца автомобілем банкирші. В момент, коли п. Кійман почула про смерть жертви її автомобілю сама покарала себе смертю.

ЛАТИШЕНКО ПЕРЕД СУДОМ

Дня 24. м. м. розпочалася у Варшаві нова розправа проти архимандрита Смарагда Латишенка, що вбив православного митрополита Юрія після відчитання акту обвинувачення. Латишенко заявив, що до вини не почувається, а вбив митр. Юрія за зраду православної церкви у Польщі.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ІЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописей в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділі і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найсвіжіші відомости з теперішніх подій з старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК .....$ 7.00
" " НА ПІВ РОКУ .....$ 3.75
" " НА ТРИ МІСЯЦІ .....$ 2.00

В ДЖЕРЗИ СІТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:

" " " НА РІК $10.00
" " " НА ПІВ РОКУ ....$ 5.00
" " " НА ТРИ МІСЯЦІ $ 2.75

Звертається увагу, що на зрікші книжки не висилається часописів.

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ВІЗИТКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИНСТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удатися до вищесказаної друкарні по всякі друкарські роботи.

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

Ліберали зачали боротьбу проти Мекданелда.

ЛОНДОН, 14. жовтня. — Сьогодня ліберали отворили виборчу кампанію ворожим виступом проти Мекданелда і Партії Праці.

Нині тут було велике зібрання, на якому промовляли провідники ліберальної партії Герберт Есквит і Давид Лойд Джордж.

Лойд Джордж брав правительство Мекданелда на глум, кажучи, що воно нічого нового не видумало, а тільки наслідувало ліберальне ініціяльне коаліційне (ліберально-консервативне) правительство. У законодавстві для безробітних, казав він, Партія Праці нічого нового не дала. Діяльність правительства Партії Праці прирівнав він до китайського кравця, котрий, латаючи, наслідує латки на других одіяних.

Публика грімко оплескувала промови обох ліберальних лідерів, а найбільше гремїла саля оплесками, коли Лойд Джордж сказав, що Партія Праці ненавидила лібералів, хотяй вони її підпирали і держали при власти, але вже більше сього відпертя не одержить.

ЗА МИРОМ І ЗА ВІЙНОЮ.

МОСКВА, 2. жовтня. — По всій советській Росії з нагоди десятьліття світової війни відбулись прилюдні збори з кличем: „Геть із війною!" А зараз після того появився в московській пресі другий, також гомінкий клич: „Не забувайте за піхоту!" В сій статті Известія пишуть: „Всюди бачимо, як ростуть армії; бачимо, усе трудиться, щоб удосконалити свій офіцирський корпус. Так навіть Врангель не тратить надій, але шорюку в Білгородій других містах Югославії винайде нових підпоручників і прапорщиків із Миколаївських, Павлівських, Олексіївських і других юнкерських шкіл. Кождому звісно, що першенство соціялістичної і комуністичної суспільного ладу над буржуазним ладом рішить участь кінноти, артилерії і піхоти, а не парляментарні спори. Наші вспрямені студіюють военне діло і студіюють добре. Посилають свою молодь до військових шкіл і так приготовляють сю часть армії, котра обзазве військо, і від якої доброго приготовання залежить побіда або невдача. Та часть війска се офіцирський корпус. Наші советські і партійні органи, наша советська суспільність мусить зачати найширшу кампанію. Треба, щоби до цілих піхотних офіцирів шла тільки найліпша, найсильніша, найсміливіша і найенергічніша молодь. Лише такі молодці потрібні там, коли наша піхота має остати царицею на полю бою".

І решта преси взиває партію, совети і комуністичний союз молоді, щоби робили потрібні заходи для уліпшування військових шкіл для пішого офіцирського корпуса.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

ЛЬВІВ, 22. вересня (Вл. кор.). — Краківський польський дневник „Нова Реформа" в телеграмі з Праги зізнаймляє, що українські професори в Празі поставили польському урядови такі условія:

Вище наук. заведення має називатися „Руський (?) університет" має мати автономні права; осідок у Львові. При заведенню має бути утворена спеціяльна комісія нострифікації наукових титулів й іспитів, що студіювали в тайному університеті у Львові, у празьких і заграничних університетах. Негайно утвориться виділ: правничий, фільософічний і лїнарський.

Польський делегат ці условія відкинув а предложив утворенне „руського" університету в Кракові з польсько-„руською" нострифікаційною комісією.

Українські представники відхилили сі предложення.

ДОМАШНЯ ВІЙНА В КИТАЮ.

ШАНҐАЙ, Китай, 13. жовтня. — Обі воюючі сторони супротивних китайських військ перестали борню.

Сподіваються, що оборона Шанґаю не вдасться.

Порядок в місті держать заграничні морякы.

ГАЛИЧАНЕ ВЕРТАЮТЬСЯ.

ВАРШАВА, 12. жовтня. — До Галичини зачали вертатись емігранти, котрі були вихали до Південної Америки ч на остров Кубу.

ПОВСТАННЄ В УКРАЇНСЬКІЙ ЧАСТИ БЕСАРАБІЇ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 14. жовтня. — Румунська влада викрила плян повстання в південній Бесарабії, які обіймали усі села сеї країни.

ПІМСТА МАКЕДОНЦІВ.

З Болгарії повідомляють, що македонські революціонери спалили живцем двох комуністів Валітархова і Вестова, котрі убили провідника Македонців, Тодора Александрова.

МОСКВА І НІМЕЧЧИНА.

МОСКВА, 13. жовтня. — Большевицький комісар закордонних справ Григорій Чічерін вислав до Німеччини ноту, в якій каже, що Німеччина нарушила-б рапальський німецько-російський договір, якби без порозуміння з Росією вступила до Ліги Народів.

УБИЛИ КОМІСАРЯ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 11. жовтня. — З Тифліса, столиці Грузії, повідомляють, що там грузинські повстанці розстріляли серед улиці большевицького комісаря і члена таємної Чеки, Орахмешвілі, котрий передше розстріляв сильно кількість повстанців.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
The Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1915, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три цента.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сеті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

При зміну адреси додається 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Зав. у. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЗВОРОТ?

З кількох місцевостий повідомляють, що там зібрано в минулу неділю жертви на Рідну Школу.

І так в українській католицькій церкві ім. Івана Хрестителя в ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., зібрано 30 долярів, а сестринство додало 20 долярів; в НЮАРКУ, Н. ДЖ., в українській католицькій церкві зібрано 50 долярів, а сестринство ім. Ольги Бесарабової від себе зложило 200 (ДВІСТІ) долярів; в українській католицькій церкві в ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ., зібрано 70 долярів.

Значить, з трох лише сусідніх громад одної неділі жертвована на Рідну Школу в Галичині 370 ДОЛЯРІВ, з чого більше як половину зложило одно сестринство.

З інших громад не маємо ще відомостий, але слід сподіватись, що і другі таксамо поступлять патріотично.

Се був би зворот від недавнього застою, який був усе літо і початок сеї осени, бо не видно було серед американських Українців жадної акції для загально-народньої справи, а зокрема для підмоги старому краєви.

Треба вірити, що сей зворот перейде здоровою струєю по всіх наших громадах в Америці. Може дальша осінь і недалека зима запишуться знову в історії американських Українців яко час пильної праці і жертв для рідного краю у його лихоліттю.

А то вже навіть наші новомодні кацапи — большевики зачинали тішитись, мовляв „українські націоналісти завмерли, а житте кипить по плейзах серед комуністів".

Ніхто їх перехвалок поважно не брав, бо загально відомо, що по всіх громадах большевицькі „ячейки" вимерли, оставляючи по собі лише сумний спомин, але що український загал в Америці був хвилево затих і замовк, се теж відома річ.

Та український загал прокинеться і ще сей осени та зими сповнить свій народний обовязок для рідного краю, а „наших" большевиків уже і самий Ленін не воскресить.

* * *

Отже є на Україні під большевією і ПОМІЩИКИ (дідичі, себто великі земледасники) і КУРКУЛІ (сільські богачі („дуки", що скуповують землю і роблять гроші лихвою), а ще до того і „сельради" (сільські ради) стають в обороні великих земледасників, бо, як кажуть, їх „маетки особливо цінні як культурні господарства".

Се таке по 7 роках „комуністичної революції" (дня 7-го падолиста с. р. буде 7 літ від „вибуху" большевицько-комісарської „революції")!

Ось чим ліпша московська комуністична „революція" від української народньої революції!

За української народньої влади вже давно були-б селяни упорядкували посіданне земель справедливим розділом між себе, а при кождім ділаки на селі пропадають з голоду і нужди, а дідичі і куркулі ростуться як за давніх царських часів.

А ще як вони підплатять комісарів або їх фамілієнти, так можуть спокійно собі куркулити, аж до суду-віку большевицького.

Випущенне на волю д-ра Селезінки.

Львівське Дїло повідомляє: Обвинуваченний др. Ярослав Селезінка не приняв засуду. Оборона внесла від того засуду відклик до висшої інстанції. Дня 22. вересня відбулось засіданне палати рядних, на якому рішено випустити дра Селезінку на вільну стопу за кавцією 500 золотих польських. Насадком того др. Селезінка по 7-місячній слідчій вязниці опустив її мури.

БІЛЬШЕ АМБІЦІЇ

Нам пишуть із Праги:

Наприкінці місяця вересня у Празі відбувся зізд московських учених, перебуваючих на еміграції. Зізд носив чисто-науковий характер і політичними справами не займався. Участникам зізду були самі Москалі або такі бувші „иногородні", що вже цілком обмосковились і до своїх рідних народів ніколи не повернуть. Під кождим оглядом зізд був внутрішньо-московською справою, що нікого сторонього не обходила й не могла цікавити.

Загал українських учених, перебуваючих на еміграції, так і поставився до того зізду, як до справи цілком чужої й для нас нецікавої. Знайшились, однак, і виїмки. Два представники правдивої української професури — **пп. Шелухин і Р. Лащенко**— схотіли показати Москалям свою ученість і попхались на зізд, як опоненти. За це вони були тяжко покарані.

А вийшло все ось як.

На зізді був заповіджений **реферат В. А. Мякотина про Переяславську умову 1654 р.** Погляди Мякотина на ту умову відомі з його книги „Очерки социальной исторіи Украины въ XVII—XVIII в.", що недавно вийшла окремим виданнем у Празі. Мякотин є тої думки, що „Статтями" Богдана Хмельницького Україна „не стільки заключала династичну унію з Москвою, скільки ставала відносно останньої в положенне **васальної держави.** На чолі цеї васальної держави мав стояти виборний гетьман який носив свою гідність до кінця життя й не потрібував затвердження московського царя, а лише повідомляв його про своє обранне й складав йому присягу на вірність. Гетьман мав право зноситися з іншими землями, за виїмком, однак, Польщи й Туреччини, причім про зносини, які мали мирний характер, мав тільки повідомляти Москву, але посланців, що приходили з противним ъ дѣломъ" супроти московського царя, мав затримувати й не випускати без царського наказу. Крім того, васальна залежність України мала виявляти ись у виплаті міським і сільським населенням країни певних податків у скарбницю московського царя та в службі козацького війска, — службі, за яку йому малось по вияснені сподіваних від України доходів призначити ту чи иншу певну грошеву платню. По за межами цих васальних відносин Україна дістала широку внутрішню автономію й зберігла самостійний соціяльний устрій, причім цей останній, як гадалось, мав затримати в загальній непорушности той становий поділ суспільства, що існував до того часу (стор. 29 названого твору).

Можна ставитись так чи инакше до цеї концепції, можна її приняти чи відкинути, але не треба забувати, що п. Мякотин — солідний учений, який прийшов до своїх висновків по довгих самостійних студіях над дотичним актовим матеріялом. До того ж його московська позиція п. Мякотина є загально відома, щоб цього, що сказаного можна було запідозрити в якімсь спеціяльним українофобстві. Просто **учений** прийшов до таких висновків, і з цим треба числитись.

Українських учених ніхто на зізд не запрошував. Та, як сказано, ім там і нічого було до робити. Але пп. Шелухин і Лащенко, почувши, що Мякотин буде реферувати про Переяславську умову, конче постановили виступити опонентами і збити його твердження. Це було **подвійною нетактовністю.** Нетактовністю національною — бо то був зізд **московських** учених, і вчені українські, при нинішнім характері українсько-московських відносин, **не сміли** туди піяти. Крім того, це була нетактовність **наукова,** бо коли вже постановлено було йти, то треба було належно підготовитись, щоб не осмішитись перед московськими ученими.

А пп. Шелухин і Лащенко не тільки пішли, але ще пішли непідготовленими. І вийшов скандал. Замість збити реферале так, що аж жаль брав. Це ще було би пів біди, бо особисті успіхи чи неповодження пп. Шелухина й Лащенка — що кому до них за діло? Але вони виступали, як **українські** учені, репрезентували **українську** науку, отже виходить, що в їх особі осміювалась та сама українська наука, якої престиж вони хотіли піднести. Це вже далеко гірше.

— Панове придніпрянські Українці! — хочеться ще і ще раз сказати. — Доки ж ви все будете прикладати до московського пуповиння й на кожде московське хханне все відгукатиметесь голосним „здравія жемаем"? Доки ви все танцювати мете від московської печі? Дайте спокій Москалям і дивіться на них, як на Французів, Німців, Поляків, Чехів — тоді й вони на вас дивитимуться, як на Українців! А доки ваші перви реагуватимуть на кождий шум у московськім таборі, навіть на шум, який вас зовсім не обходить, — доти ви все будете для Москалів не Українцями, а „малороссами"...

Р.

Др. Іван Крипякевич.

ГЕТЬМАН ПЕТРО ДОРОШЕНКО

1665—167.

І. Вибір гетьманом.

Петро Дорошенко, родився 1627 р. в Чигирині, походив з старого козацького роду. Його дід, Михайло, був запорожським кошовим гетьманом 1623—1628 р. і поляг у поході на Татар на Крим. Дорошенко цінив ту родинну традицію і з гордістю згадував свойого лицарського предка. Сам він почав військову і політичну діяльність при боці [redacted] якого, в часі найбільшого зросту і могущества Хмельн. Брав участь в початках повстання 1648 р. на Запорожжі. В 1649 р був гармашін писарем (товаришем обозного, начальника артилерії), і проживав у Чигирині. Тут в гетьманській столиці у центрі козацької держави він познайомився з військовою організацією і з адміністрацією і з політикою України Гетьман вживав його вже тоді до деяких важніших справ напр. у поході на Молдаву, до посольства у Варшаву 1650 р., до посольства до Швеції 1656 р. Згодом 1657—1658 р. Дорошенко держав самостійний уряд прилуцького полковника. По смерти Богдана Дорошенко стояв по стороні Ів. Виговського і лишився йому вірний до останньої хвилини, не звважаючи на упадок його політики. З Виговським лучила його не примиримна ворожнеча до Москви, — і пізніше поборював московську політику такими самими аргументами що Виговський у своїм манифесті до европейських народів. За гетьманства Юрія Хмельницького і Тетері Дорошенко здержав своє значіннє, як дорадник і дипломат, брав участь у всіх важніших подіях часу — їздив як посол до московського табору у Переяславі 1659 р. і потім до Москви, брав участь в чудівських переговорах 1660 р. генеральним осавулом.

По уступленні Тетері, Дорошенко був одиноким визначним кандидатом до булави. Талант і освіта, досвід военний і дипльоматичний поручали його на гетьманський уряд.

Дня 11. жовтня 1665 р. рада старшинни у Чигирині вибрала Дорошенка наказним гетьманом; три місяці пізнійше 16 січня 1666 загальна рада, зібрана також в Чигирині, віддала йому гетьманську булаву. Петро Дорошенко [redacted] до 1676 р.

ІІ. Політика Дорошенка.

Виходячи почком політики Дорошенка було одне і тверде переконання про національну єдність і окремішність українського народа. Як границі української території він означив Перемишль, Ярослав, Вислу і Німан, на заході, Сівськ і Путивль на сході. В цих межах було колись „панство, або князівство руське", — ії ці межі повинна осягнути теж козацька держава. „Український нарід поділився тепер між ріжні країни, але держить одну віру з Греками, — і всі є козаками". **Зєднення всіх українських земель", „цілість отчизни"** —це був головний клич Дорошенка який він підносив у переговорах так з Московщиною, як і Туреччиною. Друге змагання його було добути для України політичну **самостійність, незалежність від чужих впливів**

Він дуже критично дивився на усіх сусідів України. Про Польщу говорив: „Служили ко заки польському королеві богато літ і свої голови поклали, а дослужилися, що Поляки божі церкви обернули в унію; король дав гетьманові страшині і козакам привилей й универсали на всякі вольности, — а згодом присилае Поляків і Німців і вони всякі вольности у них віднімать, і православних християн, не тільки козаків а й полковників бють, мучать і беруть з них всякі побори, в богатьох городах божі церкви збезчестили й попалили, а инші обернули на костели"...

Про відносини до Московщини він заявив, що царі нарушили договір з Україною: не допускали українських представників на міжнародні конференції, проти гетьмана видвигали „покутних" гетьманьчиків, запродали Українців без їх відома Польщі, у землях, які віддали Полякам не забезпечили прав православним і ин.

З таким самим недовірям відносився також до мзузулманського світа, з котрим мусів увійти в союз: „Не зрікаюся ще моєю шаблею Крим догори ногами обернути"....

Будову української держави Дорошенко старався оперти на фундаменті згоди і єдности самих Українців. „Хоч божею волею український народ обох сторін Дніпра роздвоений і видаемося собі ворогами, одначе ніхто чужий не е нам так приязний, як ми самі собі е приятелями". Дорошенко числився з настроями маси. Знав він добре всі добрі і лихі сторони народа і своєрідну його силу і необчислиму хитість та непостійність. „Наш народ подібний тростині, під більшою енлою подаеся без ніякого опору"... „У того невважливого народа більше може ласкавість ніж строгість"... Він не переводив ніякого діла без відповідного підготовления народньої опінії. Осуджував він чорну раду, бачив її політичну безвартість, але ніякий гетьман не скликував так часто, як саме Дорошенко. Безнастанно теж відбував наради зі старшинною. Радо слухав кождого поважної думки. Щоби не впливати на рішення виходив з нарад після голосования. Ця його щирість сприяла йому незвичайні симпатії серед інтелігенції і спілну віру серед маси. Львівський владика Шумлянський, що був гостем у Чигирині пише: „Дорошенко дуже скрізлився, панує вповні абсолютно і має найвищу любов серед народа. Його про нього не чував я слова".

Серед безнастанних воєн, що виповнили його час, Дорошенко не зміг перенести трінких змін у державній будові. Але на рідних полях слідно його змагання до реформи Він старався переводити плянову колонізацію в опустошених частинах Правобережжа. Південну границю скріпив через утворення нового торговицького полку. Намагався збільшити фінанси України через поширення граничної цлової лінії. Робив проби бити власну монету. Дуже важні були заходи Дорошенка коло витворення постійного війска. Це, за що Богдана Хмельницького і Виговського роблено дорівчо, він перемінив на систему: основним ядром його армії стало наемне військо. Ці наемники звані серденятами (з турецького „серденар" — „завзяті") в частині були чужинці, в більшости Українці; вони діставали сталу плату і були розквартировані по ріжних околицях України, як постійні залоги. Загальне число їх доходило до кількох тисяч. Завдяки добрій організації і талановитим старшинам це військо представляло знаменитий военний матеріял; навіть вороги дивувалися незвичайній хоробрости і вірности цих частин: „Серденята так дуже йому вірні, що не могли ми мати й одного, що передався б до нас", — писав польський офіцир.

Дорошенко розпочав гетьманство з незвичайно непригожими обставинами, в котрих полишив Україну Тетеря. У внутрі держави було безладя, недовіре народа до своєї влади, боротьба партій. На зверх України втратила всяке значіння: з одної сторони гнобили її польські залоги, а з другої татарські набіги. Дорошенко мав важку працю, заки йому повелося хоч здебільша впорядкувати державні справи. Дібрав він собі цілий ряд співробітників з поміж діячів випробованих у давнійшому часі, та з нових людей, що визначились талантом й енергією. Особливе значіннє мали два гетьманські брати, Григорій і Андрій, що в рідних обставинах, як наказні гетьмани заступали Петра на війні; дальше генеральний осаул Тимотей Шулик, генеральні писарі Лука Бишкович і Михайло Вояховичі, полковники, уманський Григорій Білогруд, торговицький Степан Щербина, лубенський і паволоцький Григорій Гамалія і инші. Найбільший вплив на Дорошенка мав одначе митрополит Осип Тукальський, „котрого духом живе і гетьман і вся жива Україна", як писали сучасники.

„НЕЗАМОЖНІ" ПІД БОЛЬШЕВІЄЮ.

Київський большевицький дневник Більшовик у виданню з 12. м. м. пише:

Чернігівський Губземвідділ викрив, що в чернігівській губернії залишилося ще чимало поміщиків, які чудесно живуть собі в своїх маетках. Сільські ради свідчать, що ці маетки є особливо цінні, як культурні господарства. З обслідування виявилось, що поміщики в грабіжницький спосіб експльоатують маєтки і гуртують коло себе куркулів для боротьби з комнезамами. Губземуправління постановило ліквідувати решткки пощицьких господарств і скасувати всі охоронні грамоти.

ПОМОЖІМ ПРОМИСЛОВІЙ ШКОЛІ В РАДЕХОВІ.

На днях я отримав лист з повітового місточка Радехова, від визначнійших тамошних дїячів.

В листі єм було написане слідуюче:

Дорогі Земляки! Ви щасливі, щосьте втікли із ляцької безодні; в ихотяй працюете тяжко, але коли прийде вільна хвиля, то спокійно зісьте або виспитеся.

Ми тут, на нашій нещасній землі, під ляцькою коргиюкою, вже й забули як виглядае спокійне життя; тут повно арештовань і знущань, які трудно описати. Ляхи затялися знищити нас террором; одних стріляють, а других в тюрмах голодом морять.

Всі українські школи позамикали, а в польських школах польські посїпаки попросту мордують українські діти за се, що дитина виразить одно слово по українськи.

Ми тут, в Радехові, були завели в своїм Українськім Народнім Домі Українську Приватну Гімназію, котра мала сотні дітий з цілого повіту. Але не довго, бо лише рік і пів держала ця гімназія; тепер Ляхи замкнули і не позволяють більше її отворити.

По довших заходах удалось нам дістати позволенне на відтворенне школи промислової, де може би було учити хлопців і дівчат ріжного ремесла, як кравецтва, шевства, столярства і ковальства. Будинок є великий, просторий, де би могла міститися школа, таки в Народнім домі. Місця маємо досить на все ремесло, а інструкторів наразі прислав би нам краевий інститут Українських Інвалідів, котрі як добре вишколені ремісники, могли би учити дітий. Тільки дуже нам тяжко на разі стягнутися на закупленне потрібного знаряддя. Наші селяни обдерті війною з ляцькими здирствами не можуть стягнутися на належну домів, а школа така є пекучою справою, яку треба роспочати сейчас.

Длятого звертаються наші земляки з горячою просьбою до нас тут в Америці, щоби ми їм помогли своїм грошем, чи у формі позички (позичені гроші віддадуть в той спосіб, що будуть від богатійших учеників школи збирати малу оплату поки не вирівнали би довгу) чи то як жертви на народню ціль.

Родимці з повіту Радехова! Чейже цей голос дійде до всіх щирих сердець українських, а найбільше до наших, що походимо з цего повіту, чей ми не можемо нашим рідним в такім важнім ділі. Спішім всі, як один, на поміч нашим браттям бо це буде найбільший дар від на з Америки, коли поможемо завести для нашого повіту школу промислову.

Не панські діти там будуть вчитися, але наші, селянські; і не до панства, а до ремесла, до праці.

Найлучше буде, коли в кожній місцевости, де находиться більше з сего повіту, оснують місцевий комітет, котрий буде цим занимався, а де нема більшого числа, то прошу голоситися на адресу: Ленчук Павло, 1388 Stewart St., Northampton, Pa.

Українці з повіту Радехів, які находяться в Нортгемптон, Па., і околиця, зволять зійтись на день 19. жовтня ц. р. о годині четвертій до галі д. Стефана Глушки на Stewart St. щоби обговорити цю справу і вибрати до того комітет сталий. Для того запрошуєтся цераз всіх з Нортгемптон, з Алейтаун, Палмертон, Бест, Портленд і з цілої околиці всіх щирих Українців, щоби допомогли великому ділу.

Хтоби яку жертву хотів сам післати, то прошу слати до Українського Земельного Банку у Львові ул. Підвале ч. 7, а банк сам вже займеться, щоби гроші були виключно тільки на ту справу ужиті; тільки треба повідомити в банку, що гроші післані на промислову бурсу в Радехові.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
Стефан Кудрик, Ленчук Павло, Лука Демчук.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Поет, Филадельфія, Па. Пішліть свій „Сон" до тої, що „в чарах природи купалась Вона". В адресі після Вашого вірша е в „рожевій країні, з місячним промінем". Може бути, що тоді „хуч з ті серця, враз з лучами сонця" (хитрій Малорос! Уявляється-ся на сонце!) „освітять, огріють о-грівають остров ваших мрій".

Небоваленим, Вудгейвен, Н. Й. Ваша стаття обидлина для нашого дописувателя, якого ми знаємо яко свідомого і характерного Українця.

ПОВІДОМЛЕННЕ.

Повідомляємо всіх родимців на долі в Нью Йорку і в JERSEY CITY, N. J., котрі мають ШКІЛЬНІ ДІТИ до школи щоб зійшлися на ЗБОРИ до Нар. Дому, 72 Morris St., в справі запису дітий до школи в сей четвер, 16. жовтня о год. 7.30 вечером.
241-42 Комітет.

ПОВІДОМЛЕННЕ.

Отсим повідомляемся усіх членів Укр. Громади в Сарт Філядельфія, Па., що річний мітинг Громади відбудеть в неділю, дня 19. жовтня 1924, о годині 4-ій пополудни у власним домі, 610 Сант Америкен ул. На сей мітинг запрошуемся всіх членів, а також батьків тих дітий, котрі ходять до школи в Сарті. 242-43

Теодор Грицей, предс.
Іван Юськин, секр.

ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ СИЛИ ДЛЯ ПОБОРЮВАННЯ НЕГРАМОТНОСТИ.

ПОЗІР! САВТ БРУКЛИН, Н. Й.
І ОКОЛИЦЯ!
Заходом Укр. Роб. Т-ва Любов
в Савт Бруклині, відгратається
В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ 1924
в PALACE HALL,
708 — 3rd Ave., So. Brooklyn, N. Y.
оперету на 3 дії
СВАТАННЄ НА ГОНЧАРІВЦІ
ОСОБИ:
Прокіп Шікурат, обиватель з-за Лопані . . . . . п. Г. Бурбудяк
Одарка, його жінка . . . п-ні М. Янущ
Уляна, їх дочка . . . п-ня Г. Павелко
Одеський, крепак . . . п. А. Данильчук
Павло Канзівка, обиватель з-за Харкова . . . . . п. П. Слободяй
Степан, його син . . . п. І. Страйський
Осип Скорик, одставний салдат . . . . . п. К. Сірук
Тимош, обивательз Байкавщини . . . . . п. . . . . .
Дівки-подруги Уляни.
Діється в Харкові, на Україні.
Перед представленнем і по представленню БАЛЬ!
Початок Баляо'го год. 3. пополудни, а представленія о год. 6. вечер.
ВСТУП від особи 50 цит.
242,44

ПОЗІР! ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ З НОРТГЕМПТОН!
Заходом читальні „Просвіти"
ім. І. Франка і Тов. Співацького
в Норттемптон, Па.
відбудеться представленне
„ХМАРА"
Драма в 5-ти діях зі співами, хорами і танцями, А. Ю. Суходольського.
В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ 1924
о годині 7.30 вечер.
в ГАлі УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ,
Newport Ave.
Вступ 50 цит.
З огляду на це, що представленне Хмара поразі перший буде відгране в Норттемптон, Па., тож проситься всіх укр. місцевих і позамісцевих: Прийдіть на це представленя, а не пожалуєте.
242-43 Комітет.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!
ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ., Н. Й.
Заходом Укр. Роб. Школи
в Вудгейвен, Л. Ай., Н. Й.
— устроюється —
перше діточе представленне під заг.:
ДЯДЬКО ТАРАС
В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ, 1924
в ARCANUM HALL,
corner Jamaica Ave., & 116 Street,
Richmond Hill.
По представленню діточий Хор відспіває ряд пісень.
Перед і по Представленню ТАНЦІ!
ВСТУП 50 ЦНТ.
Початок о годині 1.30 пополудни.
Проситься всіх Українців як місцевих так і позамісцевих прийти громадно, а не пожалеєте. Приведіть також своїх діточок. Для дітей вступ вільний. Тож просимо не проминути того дня, а зробіте дві користи: розвеселитесь і побачите науку дітей своєї рідної мови і обичаїв.
242-43 Комітет.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!
Українське Тов. Запороже
— устроює —
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 18. ЖОВТНЯ, 1924
В ГАлІ KANDELS AUDITORIUM,
557-59 Market St., Newark, N. J.
Початок о годині 8-ій вечером.
Вступ 35 цит.
Шановні Українці!
Товариство Запороже запрошує всіх Українців міста Нюарку і околиці прибути на сей величавий Баль та разом забавитись. Музика добірна. За добру забаву ручить
242,44 Комітет.

УВАГА! БРИДЖПОРТ, КОНН.!
— Заходом —
Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ СІЧИ
— відбудеться —
ПЕРШИЙ
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 18. ЖОВТНЯ, 1924
(OCTOBER 18, 1924) N.
в BOHEMIAN HALL, 500 HALLET ST.
Початок о год. 6-ій вечер.
Проситься всіх Українців о як найчисленійшу участь.
241-43 Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Олекса Ремізов.

ПІД ПАВОЮ.

(Грузинська легенда).

Жили раз два брати. А мали сестру красавицю. Жила у них. Вони так дуже любили її, таке до неї мали довіря: найде хто з них щонебудь на дорозі, запаз біжить до неї. А вона розділює це.

Прийшла пора, брати поженилися. Одначе розлучитися не хотіли. В одній родині жили а з ними і сестра.

Брати любили свої жінки, вірили їм. Але сестру вони більше. Довіря до неї було сильнійше. З нею вони вирозли, перші думки продумали. Вона їх ніколи не кине, а вони її ніколи не забудуть. І як було до одруження, так і остало: найде хтонебудь щось на дорозі, і зараз біжить до неї. А вона розділить це.

А жінки взяли зараз це за уміпстити свою обиду, погубити сестру.

Яка була вона красавиця — ти всі гори пройди, немало їх стрінеш, але такої не найдеш.

І умовилися так: витягнуть жереб. На котру з них упаде, ця заріже дитину, а закровавлений ніж братовій дадуть до кишені.

Як умовились, так зробили. Зарізали дитину, а закровавлений ніж братовій сховали до кишені.

Рана на світанку пробудилися.

— Горе! Горе! Хто вбив?

Зірвалися брати.

— Хто вбив?

Зачали розшукувати.

Переглянули брати цілу хату, нічого не найшли. Але найшли у сестри — закровавлений ніж.

Поглянула сестра на братів— вірна на улюблених.

— Ну, щож, — говорила — така вже моя доля!

Роздягнули її брати до нага, відрубали руки, привязали їй на спину мертву дитину, вивели за ворота і там пустили її.

* * *

А яка вона була красавиця— ти всі гори пройди, немало їх стрінеш, але такої не найдеш!

Вона йде, — мертва дитина на спині наче камінь, а рук не має! Йде вона — присуд прийняла, але на серці їй тяженко! А плаче, так плаче, потоком сльози ринуть.

Де дорога? Хтож її невинну прийме, з несправедливим присудом?

Іде — а так плаче — струя сьоз рине.

Всенький день ішла. Вечером прийшла до царського города. Головою розгорнула ожини і там заснула. Ледви почало світати, пробудилася. Згага мучила її. Тихесенько пробралася до зарону мельнів, вишукала достигній, прилягла і притиснула зуби. Наситилася і знову у буряни.

Рано прийшли до царського огороду огородники. Дивляться, царський загін потолочений. Розглядаються кругом, але не можуть зрозуміти.

—Що за чорт! Стопа людська, але сліди звірячі.

І йдуть цареві здати справу.

— Ну щож, діти, — питається цар — як там мій огород? Усе в порядку?

— Так — кажуть— все добре, лише загін мельонів хтось потолочив. Кто не знаємо: у людської стопи, звірячі, але стопа людська.

— Засістися й зловити! — приказав цар.

Ще вечером, послушні царському приказові, прилягли огородники у загоні мельонів і вважають: пильнувати й зловити.

Пройшов вечір — ніщо не було. І ніч минула — нікого. Але ледви стало світати, вийшла нещасниця з ожин. І тут її приловили. Мертве дитя відвязали їй зі спини і в огороді закопали на загоні мельонів. Рано привели її до царя.

— Зловили?

— Зловили!

Глядить цар, що то за чудовище? Не звіря, але така красавиця, ти всі гори пройди, а такої не найдеш! Лише рук не має, руки відсічені.

Прийшов царевич. А як побачив її, вже не може відвернутися.

— Тату, — каже — я оженюся з нею!

—Щб ти?! — напоминає цар — з безрукою?

— Так, — і так налягав, так налягав — ніщо, ніщо.

— Ну, воля Божа, бери її! — згодився цар і поблагословив їх.

І оженився царевич із нещасницею. І так любив її, так довіряв їй: ніщо без неї не зробить, думки без неї не додумає. Так!

Вижидав уже царевич наслідника. І все побоювався. Але сталося так: війна. Розлучився царевич із жінкою, відїхав. Мусів бути на війні. Там було перше місце для нього— грузинського царевича.

Відїзджаючи, приказав царевич народові: коли щонебудь станеться, щонебудь не-подагодиться, догандайте. Вернуся — полагоджу справу.

З цим і відїхав.

Ішла війна бурею гуділа. Вєюди, в усіх боях царевич був перший. Не жалував свого життя за рідну землю і нарід. А тимчасом, як шаліла війна, народився син царевичеві. І не видана річ: мав золоте волосся: волос у волос, уся голова золота. А що иний росте за рік — він за годину.

На царських хрестинах зібрався нарід. Написали царевичевого сина. І відіслали письмечи на війну листа, про його старшем.

Іди, старче, з миром, віднеси письмо царевичеві. Що знаєш, розкажи йому.

А той стрець, Господь то знає, йшов, ішов і зайшов переночувати у чиїх-братів. Ну, а жінки, як почули відкіля й куди йде подорожній, так зараз зачали гостити його.

І не зглянувся старець, як по пяному заснув, і не знав де спав: чи на дворі, чи в хаті? Рано встав, зібрався у дальшу дорогу, а сам не знає, що несе письмо сфальшоване. Як він спав, витягнули йому письмо, а своє написали.

Старець прийшов на війну, вишукав царевича, поздоровив його.

—Народився тобі син: має золоте волосся, а що у других за рік, він за годину — і подає йому письмо.

Дивиться царевич, а в письмі написано:

„Народилося щеня, що зробити?"

Зжахнувся старець. Божився присягався старець: правду сказав.

— Так скажи, щоби чекали, приїду, роздумаю! І написав письмо, відчитати його народови.

Але той старець, Господь його знає, йшов, ішов і знову з цим письмом зайшов до її братів.

А там були йому раді, як ясному світлу, так його гостили, що рано старець ледви міг встати — аж самому було немило.

Прийшов старець до дому Зібрався народ.

— Маємо чекати на царевича — каже старець —, сам порішить справу!

І подає письмо.

„Проженіть геть прокляте!"

Що діяти? Привязали хлопчика нещасниці до грудей, вивели за місто на дорогу, а там пустили.

А яка вона була красавиця, — ти всі гори пройди, і не мало їх стрінеш, але такої не найдеш!

Іде вона — дорогою дитя на грудях, наче камінь — а жаль. Іде вона, а завіщо її прогонять? — і плаче, так плаче — струя сльоз тече.

Куди її дорога, і хто її прийме, невинну з несправедливим присудом?

Іде вона — а так плаче струя сльоз рине.

Всенький день ішла. Стрінула по дорозі Татарина. Поглянув, поглянув на неї, відвязав дитинку.

— Ходи зі мною!

І пійшла — куди їй ти безрукій? — ішла за Татарином.

І все оглядалася. Жаль їй було дитини. На дорозі само валяється, наче камінець, що зїжить при дорозі.

Ішли, ішли, аж прийшли до ріки. І просить вона напитися. Нагнувся татарин начерти водиа, вона його з заду так копнула ногою — він до ріки і потонув.

Потонув Татарин, сама осталась над берегом.

І бачить: з-по-березі якийсь чоловік несе у білому, на чолі зоря.

— Нагнися і випий з ріки пригорщу води!

Нагнулася — послухала, але сама собі думає: „Боже, як я можу у пригорщу набрати, коли не маю руки?"

І як лише нагнулася, дивить-ся, а в неї руки — свої білі руки, як колись.

Набрала в пригорщу води, напилася.

І зараз на дорогу, там де жала дитинка.

Вдадувалася дитинка, копилося за її білі руки.

Нене моя, неначко! — і сміється, на всьому тілі дрожить.

І йшли вони разом, рука в руку, щоби вже ніколи в житю не розлучитися.

Прийшли до більшого села. Стрінула їх старушка.

— Де нам бабусю переночувати?

— Зайдіть до мене. Маю до-сить місця.

І постелила їм постіль на ніч. Рано в селі зійшлися великі збори вибрати старшину.

Оставила сина старушці, а сама вибігла поглянути на збори.

Нарід уставився в колесо. Принесли павича і пустили його. На кого пава сяде, той має бути старшиною.

Літав, літав павич і усів її на голову.

— То неважне, — кричав нарід. — Вона чужинка! пустити павича ще раз!

І знову павич усів на її голову. — Проженіть її, що тут перешкаджає! — ще більший крик зчинили.

А вона йшла, йшла до дому старушки де оставила сина. Твердо спав її синок.

Почала його колисати, бавити його. А в хаті було відчинене вікно. І до вікна прилетів павич і сів їй на голову. І чує вона, як нарід біжить. Відчинили тверді ввійшли старці. А к лися.

побачили її зпавичем поклонин-Твоя доля. Будеш старшиною. Привели її перед народ. Обступили й люде.

— Будеш старшиною! — промовили хором.

— Грамотна?

— Грамотна.

— Ну, так з Богом!

Так вона стала старшиною.

* * *

Стала старшиною. І велика була гостина, велика така, що й останнього бідака прийняли.

І вмер тоді старий цар. Вернувся царевич із війни. Вибрали його царем. І їхав цар по свому царстві купувати збіжа. Тай приїхав до цього села.

По чому збіжжа?

— А йди, — кажуть йому — спитайся старшини.

Пійшов цар, але не пізнав своєї жінки. Бож його жінка була без рук!

Годилися, що доціни.

Йди, відправ збіжжа — сказала вона — але опісля прийди до мене повечеряти.

А сама обскубала дробу — когута і курочку. Почала смажити.

Ледви скінчив цар свою роботу, полагодив зі збіжжам, іде до старшини вечеряти. А вона смажить.

Тимчасом, як вечера готовилася почало оповідати пригоду про двох братів і сестру, все про себе, аж до цієї хвилі, як вибрали її старшиною і цар прийшов до неї вечеряти.

— Хай мен іочі вилізуть, чи правду говорю— відізвалася— правду говорю?

— Яравду! — запищали когут і курочка смажені, без голов і вже майже готові.

Тут отямився цар — зрозумів. Пізнав її.

І повів її до себе, нещасливу жінку свою, грузинську царівну, з сином, царевичем.

Переклав М. Ценевецко.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

ІСТОРІЯ ЗЕМЛІ.

Познайомимося тепер коротенько з історією землі, з її життям, яке вона пережила за богато мілїонів літ свого істнування.

Учені постерегли, що земля наша постійно охолоджується, а через те й кора її потроху грубшає. Виходить, що був такий час, коли кора земна була далеко тонша, ніж тепер; по-сьому можна догадатись, що перше її й зовсім не було. Земля наша була тоді розпаленою, огняно-рікою кулею, от-ким вона й світилася так, як сонце, і так само йшло від неї тепло. Але літаючи в безкраїм холодним світовім просторищі, вона потроху губила свое тепло і охолоджувалась. На ній вперше зявилась тоді тонка застигла кора, яка щодалі охолоджуючись ставала все грубшою й грубшою.

Проте земля довго ще зостawалась горячою, і на ній не було води. Вся вода, яка тепер є на земній поверхні, носилась тоді над землею і огортала її густими, важкими хмарами. Врешті земля остільки проходонула, що вода почала падати-на неї дощем; але спочатку вона не могла зоставатись на ній, бо — торкнувшись рорячої земної кори — вона в тую-ж мить оберталася в пару і знов піднімалася вгору. Тоді розпочалася велика боротьба між водою і землею: вода намагалася вкрити собою землю, а земля не пускала її. В сій боротьбі вода мала собі могутнього спільника—, небесний холод: піднімаючись вгору, вона знов охолоджувалась і знов падала на землю. Важко навіть уявити, які зливи заливали тоді нашу землю в ті часи. Довго тривалася ся боротьба; нарешті вода перемогла і покрила собою всю землю безбережним горячим океаном. Ніодин остров не витикався тоді з-під вод.

А земля що-далі та все більше холонула; і охолоджувалася не тільки земна кора, але і розтоплена середина землі; від сього на землі повставали нові одміни. Ви вже знаєте, що всі тіла, охолоджуючись, збігаються. А рідкости збігаються ще більш, ніж тверді тіла, тому і розтоплена земна середина збігалася дужче, ніж тверда земна кора. Але земна кора щільно прилягала до середини і повинна була збігатись разом із нею; з сього на земній корі почали з'являться зморшки: земна кора почала морщитись так само, як морщиться шкурка засихаючого яблука. Перші зморшки земної кори були і першими її горами, що виткнулись із води. Більша частина гір, які є на земній поверхні, витворилися таким робом, — більшість із них— се зморшки земної кори.

Разом з горами почали здиматися й підніматися з морського дна і великі частини земної, — се був перший сходіл. Оттоді вперше й розпочалася робота води. До того часу вся земля складалася тільки з первісних горячих пород, от як граніт, наприклад. Тепереньки-ж вода почала розмивати ці породи і будувати нові дусткі горячі породи. Але не треба думати, що ті сходоли й гори що зявилися вперше, лишилися й досі. Ні, земля багато разів одміняла свою поверхню, багато разів сходоли й гори зявлялися у воду і натомість підіймалися нові. І тепер хоч і не швидко відбуваються сі зміни, і тепер де-які місця на земні ховаються у води, а де-які виходять з неї. І сі одміни земної поверхні відбуватимуться доти, доки житиме наша земля, доки не погасне її внутрішній жар.

МАТЕРИ І ДОЧКИ.

Коли Ви не чуетеся так, як повині б: то є: коли ослаблені, нервові, змучені і пригноблюючі, спробуйте сего нового лікарства Нута Тону.

Тисячі звязковать чудову полекшу тільки в кількох днях. Нута Тон додає нового життя і нової сили до зужитих нервів і мушкулів. Він буде червону кров, сильні стаді нерви і збільше приємно і здрявість. Цьо-носить здорове оживляюче спанне, добрий апетит, гарне травленне, регулярне столець, додає відваги і замішці. Як Ви не чуетеся так, як має бути, то Ви винні самі собі, що не пробуете Нута-Тону. Коли Вам не поможе, то Вас нічого не коштує. Нута-Тон є приємний до-кажування і Ви зараз будете чуетися лучше. Коли Ваш доктор ще Вам його не приписав, то їдіть до Вашого аптикаря і купіть фляшку Нута-Тону. Не беріть замісь него чого-небудь іншого. Зажидайте його тільки одного-два кілька днів, а коли не будете чуватися добре, тоді вертайте до аптикаря, що Вам остановся до дотримки, а він зверне Вам Ваші гроші. Фабрикантом Нута-Тону ждають від всіх аптикарів, щоби вони гарантували його і щоби звертали Вам гроші, коли Ви не задоволені. Нута-Тон рекомендований, гарантований і продається по всіх аптиках.

ДОЛЯРОВІ
пересилки за досить низькі оплати виконуємо на протязі короткого часу,
ОДНОГО ДОЛЯРА
в додатку до звичайної оплати вносять кошти радіо-телеграфічної посилки.
ПОСИЛАЄТЕ
гроші через нашу від 42 літ знану банкову фірму, а никим ані гадати Вам не прийдеться. Гроші в долярах доручуємо в місцю замешкання адресата.
Полагоджуємо успішно всякі нотаріяльні справи.
ПРОДАЖА ШИФКАРТ НА ВСІ ЛІНІЇ.
Голосіться особисто або листовно до:
The Standard Bank
55 Ave. B. New York

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ГРИБ.

Недалеко Бостону знайдено величезний гриб. Важив він 45 фунтів, а його величена була 32 через 41 цалів. Він був на виставі в Гортікультурній Гали в Бостоні. Се приломінає нам стару та все пожиточну і та часі осторогу: Вистерігайтеся трухлих грибів. Найбільше пошкоджень на осторозі ті, котрі а сю осінь будуть збирати гриби, понеже є маса гатунків, які суть дуже трухлі. Одноками правило безденним є найбрати тих грибів мотрих незнаєси, чи вони шкідливі. Те саме правило відноситься також взагалі до-жмарств. Не купуйте жадних ліярств, коли не знаєте, чи воно є добре. Коли терпите по причині лихого апетиту, затвердження, газів, на біль голови, або інші подібні жалудкові забурення, купіть Трінера Гірке Вино, позаяк знаєте, що лікарство се є добре. Певна річ, що Ви чули про се лікарство. Протягом 35 літ Трінера Гірке Вино тішилося пожалуком, як подівляючий жолудковий тонік. Коли Ваш аптикар або доставця лікарств не може Вас обслужити, пишіть до Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Baltic America Line
9 BROADWAY NEW YORK
ДО ГАМБУРГА, ДАНЦІГУ І ЛІБАВИ
Посіщина їздя на великих, модерних кораблях третюю кляссю кабини з 2, 4, 6 і 8 ліжками. Третя кляса з Нью Йорку, Бостон, Філядельфії відпост до Гамбурга $103.50. Данцігу $106.50, Лібава $107.00 і $5.00 доголовне. З Бостону до Нью Йорку через Фол Ривер лінію. З Філадельфії до Нью Йорку залізницю. Слідуючий відїз з Нью Йорку:
ESTONIA . . . . . October 22
LITUANIA . . . . . November 12
Голосіться до місцевих агентів.

РЕВМАТИЗМ
Невралгія, гостець, шитвиність, звихнення, всякі захолодження, звільнене паралїж, чистить кров, відновляє здоровле.
По винтню Д. К. Ostb Лікарства вилічить Вас з повищих і т. п. хоріб. — Ціна $2.00 фляшка. — Посилаємо і побудуться повищих і т. п. хорі.
Ціна $2.00. — Разом $5.00
котрі просимо надіслати враз з замовленим Адресуйтесь —
JOHN KOBLIK,
4316 W. Augusta St., Chicago, Ill.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Памятайте - Не Пропустіть!

Оголошення, що в тім місци буде в числі 243 „Свободи" в пятницю дня 17-го октября 1924 р. Дуже Важне для Всіх.

ФАРМИ!

СПОСОБНІСТЬ Продається одна з найкращих ферм, 160 акрів орної землі, решта ліс і пасовисько, дім 15 кімнат, вода в хаті, 6 других будинків, ріка, 20 дійних корів, 3 коні, 500 курей, 25 гусей, 3 качки, 500 кущів картофлі, 400 кукурузи, 65 тон сіна, богато вівса та іншого збіжя, всяка машинерія до великої ферми, школа при фармі, 2 милі миль до міста і станції. Ціна $10.000, готівкою $4.000.

Ферма 70 акрів, 50 орної землі, решта ліс і пасовисько, дім 8-кімнат, 4 инші будинки, 25 корів, 4 коні, 100 курей, богато картофлі, сіна, вівса, всяка машинерія, 3 милі до міста. Ціна $2.700, готівкою $1.200.

M. PISARKO,
176 W. 116th Street, New York City

На ПРОДАЖ фарма 158 акрів, дім з 9 кімнат і другі добрі будинки, 30 корів, 2 коні, кури, безроги, вся потрібна машинерія, весь збіж, близько стейнової дороги, школи і міста. Ціна $5000, готівкою $1500, а решта на 5-тілні платні. Голоситися до **GEO. RUBIK, R. F. D., Lorraine, N. Y.** 240-42

НА ПРОДАЖ фарма 178 акрів, половина орного поля, решта ліс і пасовисько, весь єгерічний збіж, 75 тонів сіна, овес, кукуруза, бараболі, капуста, огірки, огородовина, 3 гарні коні, вся потрібна машинерія, 3 дійних корів, 1 бугай, 5 яліок, 3 єгерічні телята, кури, качки, індики, безроги, всі знаряди як вози, бони, косарки, обробарка, видзарка, плуг, борони, скривайтор, ватер форда, сани, словом все, що потрібне на фармі, будинки в добрім стані, вода в хаті і коло стайні, умебловане хати продається разом з фармою. Фарма 2 милі від стейнової дороги, 4 милі від міста і копальні добрій дорозі; молоко відставляється до Нью-Йорку і Брукліну. Ціна за все $8.500, готівкою $4.000, решта на довгі платні. По близші інформації голоситися до **HARRY KALINOWICH, R. F. D. 2, Rumsey, N. Y.** 241-43

НА ПРОДАЖ ФАРМИ коло Miami, малі і великі, зимна чорна. Зими в нас нема. Фарми продаємо на виплаты. По інформацію єк фарм дасть:

GEO. SENNETT,
806 First National Bank Bldg., Miami, Fla.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить усякіно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійший електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціаліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить цісні операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHEMBERG
203 EAST 18th STREET
банькю 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Тел. Stuyvesant 4032

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
105 E. 24th ST., NEW YORK, N. Y.
Тел. Caledonia 9014
Недуги мужчин, женщин і дітий.
Години: від 9. до 10. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висиснє нерви, ревматизм, остре чи хронічні хідкості недугу. Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Між 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ
Учіться АКУШЕРІЇ в малій школі або в своїй хаті під наглядом кваліфікованої спеціалістки, одиноким і скоро научиться. Можливість кождого часу. По укінченю видамо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Dewitch, Pres., 1425 Sth Ave., New York City. Tel. Lexington 4219.

ШИПКАРТИ
Виймемо, вишлемо гроший, сповнимо потрібні в часі і тано. Скоро і добре. Що похочете, то вам зробимо.
John Maniak, Нотар
6118 CARSON ST. S. S.
PITTSBURGH, PA.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИПОСИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЬ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
120 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2566

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАЙТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Подаємо до відома, що збори Тов. Української Січи, від. 170, відбудуться в пятницю, 17-го жовтня с. р. в сали Укр. Народ. Дому під ч. 72 Морріс ав., точно о год. 7.30 вечером. Кождий член обовязаний прибути на ці збори, бо суть дуже важні справи, до порядку денного, як справа визначення делегата на Третій Конгрес на 28. жовтня с. р. до Филядельфії, Па. Не прибувший член буде карований 2 пів міді до міста Ситі. Ціна $10.000, готівкою $4.000.

Ферма 70 акрів, 50 орної землі, решта ліс і пасовисько, дім 8-кімнат, 4 инші будинки, 25 корів, 4 коні, 100 курей, богато картофлі, сіна, вівса, вся машинерія, 3 милі до міста. Ціна $2.700, готівкою $1.200.

ЯНГСТАВН, О. Бр. св. Авх. Михайла, від. 140, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеть 19. жовтня в Гол церковній. На мітинг повинні прибути всі члени, бо маємо важну справу до полагодження. Проситься при тім привести Ваших знакомих і вписати їх в члени нашого відділа. — Іван Грибайлик, предс.; Іван Крайвець, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василя Великого, від. 229, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеся в неділю 19. жовтня зараз по Службі Божій о 1. год. пополудни, в церковній сали на 2-ій улиці. Проситься усіх членів явитися як один на сей мітинг. Членів, котрі довгують проситься відвідати сей мітинг, бо уже незабаром причинимся до того, щоб кождий член вирівнати свої довги, а як ні, то будуть виключені з Тов. І. У. Н. Союза. Також запрошує членів, щоби старали ся о 6-ть уч. Нью-Йорк. Проситься всіх членів прибути на збори, бо суть важні справи до полагодження. Неявившійся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Ю. Біхлар, предс.; О. Турінець, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. „Згода", від. 20, повідомляє, що черговий надзвичайний мітинг товариства відбудеть о 1-ій годині в неділю, 19. жовтня в сали Укр. Хати, 2240 Grayling St. На порядку нарад важні справи, а тому довгуючі члени мають вирівнати довг, в противнім разі будуть суспендовані. — Теодор Ломака, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зах. Пр. Д. Марії, від. 145, повідомляє своїх членів, що тринадцятий мітинг відбудеться в неділю, 19. жовтня в цісній церковній сали о год. 2-ій пополудни. На мітингу мають бути всі присутні. Будесь приймати членів без вступного до Братства. — П. Патронік, предс.; І. Олексин, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться дня 19. жовтня в неділю пополудни точно о 2-ій год. на сали Тов. Січ, 409 N. Geddes St. Проситься всіх членів явитись на назначений час, бо маємо трохи роботи і є важні справи до полагодження. Неявившійся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1.00. Будесь вприймати нових членів і дітий до Тов. і до У. Н. Союза без вступного лише сей місяць з спосіб, який буде відомий кождому членові. — І. Каменюк, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 19. жовтня, зараз по Службі Божій, в гали У. А. Горожан, під ч. 847 на Фрекклін улиці. Новинність кождого члена є, явитись як один, бо суть дуже важні справи до полагодження. Також проситься не забути приводити хоть по одному новому членові до У. Н. Союза і до Братства. Не явившійся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Іван Хмелик, предс.; Антін Тоганчик, кас., Іван Писечко, секр.

НЮ ГЕРВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеть в неділю, 19. жовтня на о другій годині попол., на гали церковній, 127 Парк улиця. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важну справу до полагодження. Члени позаписувані нехай пришлють свої вкладки, та члени довгуючі нехай вирівнають свої залеглости, бо в противнім разі поступимо із ними після статута. — Мих. Довгий, предс., Н. Хабинець, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, що мітинг відбудеся дня 19. жовтня точно о годині 1-ій попол. Присутність кождого есть обовязана. Єсть богато важних справ до полагодження. Також вибереться комітет балевий, котрий устроїть бал на 15 падолиста. Хто має стаття до Комісії, просить принести на мітинг, а опісля дістане нові. Товариші! Рік 1924 це ювілейний рік нашої найбільшої організації У. Н. Союза, тому товариство повинно пожелати найкращого розвою, не словами, але ділами і повинно зорганізувати 10 нових членів. Хто приведе нового члена дістане вилевий тікет вступу до У. Н. Союза вартости $2.00. Також наше Товариство буде приймати без вступного. — Роман Карбівник, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що спеціальний мітинг відбудеться до жовтня. Є дуже важна справа і то справа грошева, котру мусять самі члени заладити. Справа буде рішена і куплена, отже вони хочуть випозичити в нашій касі гроші. Отож обовязком кождого члена явитися на тім мітингу. Мітинг відбудеться при Оден і Райс ул. — П. Гуральчук, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє про місячні збори, що відбудуться в неділю, 19. жовтня. Є важні справи до полагодження, присутність членів конечна. — Андрій Грех, предс.; Павло Волдиж, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. Посафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що спеціальний мітинг відбудеться дня 19. жовтня, в гали церковній при Гудсон Ейве., о годині 4.30 пополудни. Члени повинні явитися на мітинг, бо буде дуже важне, треба квартальні і другі инші важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки, а то старші члени як і молодші, бо в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член свою місячну вкладку нехай сам принесть на мітинг, а не передає другому члену і другим. Також возьмесь від передаючого члена розмету, хиба у важній причині. Хто з членів непоказується на трьох мітингах за минувши мітингу, той буде покараний після статута Бр. і У. Н. Союза. Хто з членів зове знакомого до Братства, той нехай приведе на сказаний мітинг, то дістане нагороду від Сейм. Бр. і У. Н. Союза. Бр. приймає в сім місяці нових членів до Братства і до У. Н. Союза без вступного і тому кого знов загода стати членом найбільшої організації М. Н. Союза і зголосить на відділ. — М. Бишевський, пр.; К. Шевчук, секр.

ПАСЕРІК, Н. Й. Ж. Отсим повідомляється членів Т-ва ім. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 19. жовтня о год. 2-ій пополудни під ч. 237 Нове Ave. Пасейк. Проситься всіх членів прибути на мітинг, вирівнати свої вкладки як і залегласти. Рівнож про дістане до дотальної відома всім членам Т-ва ім. Т. Шевченка, від. 42, що 6. с. м. померла члениня нашого відділу Пазя Ганущак. Похорон відбуде ся дня 8. с. м. о 3-тій год. по полудни з дому за-кою 167 — 2-га ул. В імени Т-ва Т. Шевченка уряд дякує тим членам, котрі були ласкаві прибути до церкви і до цвинтарю на похорон, що всі як один взяли участь в похоронах та що віддали послідню прислугу покійній. — Т. Скоробогатий, предс.; О. Сулак, секр.

НАГІСТАВН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 105, повідомляє, що мітинг відбудеться в годині попол. в неділю, 19. жовтня в гали Укр. Громади, 2031 Ровап Стріт. Буде свідчити членства на Третий Конгрес. — Павло Чорний, предс.; Стефан Слобошан, секр.

НІХТО НЕ ЗНАЄ ГОДИНИ СМЕРТИ АБО НЕЩАСТЯ СВОГО. ОБЕЗПЕЧТЬ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що приєднавши до поширення рівні оголошення до-часопису „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями приєднати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися на належитість на суті треба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не хотять приєднати і підписати місячних умов не можуть відтак нарікати на часопись, що непомішено їм оголошення на оголошень.

Адм. „Свободи".

ВАЖНЕ!

Mme СОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА має честь повідомити Всеч. Отців і урядів церковних, що розширила і перенесла свою різницю на нове місце.

По поворотї з Європи взбогатила свій склад в прегарні матеріали на ризи, в книги церковні як евангелія, служебники, як також в металеві річи як чаши, крести і всі другі церковні річи.

Замовлення прошу ласкаво висилати на адресу:

Mme SOPHIA OLSHANSKA
365 WEST 118 STREET, NEW YORK, N. Y.
Phone: University 7785.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОМИЛИТИСЯ.

Коли вложите Ваші гроші до Liberty State Bank and Trust Company.

Вложені у нас гроші суть цілком безпечні і принесуть Вам процент.

Наш Trust Department може в потребі заступити Вам опікуна чи адміністратора.

Посилаємо гроші до всіх частей світа і виплачуємо долярами в рідних краях, а виплати робимо в найкоротшім часі.

Продаємо корабельні карти на всі лінії.

Виготовляємо рідного рода контракти і повноваги.

Голосіться до нас особисто або письменно а ручимо Вам, що будете вдоволені.

LIBERTY STATE BANK and TRUST COMPANY
23 North Main Street, Wilkes Barre, Pa.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звертайся до нас з замовленем.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ВИКОНАНЕТО ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕ-ІНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$5.25	$8.25	$7.00	$10.00

Можда Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити в своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо як ручимо за зроблену і красу виконаних у нас річий. Як зуживо Вам деякої інформації і вислемо Вам сейчас на ваше жадання в взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ДОПИСЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збірка і полякя.

На бали Просвітного Товариства „Тернопільщина" в Ньюарку, Н. Дж., дня 8. марта 1924 зібрано 10 долярів і 65 ц., які зложили отсі добродії: по $1: пані Мирінда Козак, Марія Палапусь і гг. Николай Васюк, Емиль Роговський и Теодор Тлумацький; по 50 ц.: Николай Коцай і Томко Колодій, а дрібними датками вплинуло $4.65. Збіркою занялися Марцела Козак і Анастазія Коцай. З цих грошей доручено 10 дол. Філії „Українського Краєвого Товариства Охорони Дітий і Опіки над Молоддже" в Тернополи; 25 ц. коштує пересилка до краю, а 40 ц. накодиться ще в руках гр. Теодора Тлумацького, які він долучить до слідуючої збірки на ту саму ціль. Згадане добродійне товариство в краю переслало на руки жертводавців щире „Спасибі" за їх щедрий дар на українські сироти.

Знакомий.

БОСТОН, МАСС.

Осторога перед обманцями.

Дня 4-го жовтня наш громадянин, Дмитро П...к, ішов до роботи. Дорога випала йому попри парк. Із парку вийшов незнакомий человік і просив, щоби показати йому дорогу до одної агенції, за що обіцяв заплатити $5.00. Наш человік подумав собі, чомуб не зробити йому пять долярів, тимбільше, що еще буде досить часу поспіти до свого діла. Коли вони оттак ішли, до них прилучився еще один незнакомий, товариш першого. Оба стали підходити зі всіх сторін нашого Українця, а коли довідались, чого їм було треба, один з обманців сказав, що він має при собі $12.000, які дістав від железничої компанії як винагороду за смерть брата, який погиб в якійсь железничій катастрофі. Тепер для нього великий клопіт носитися із такою великою сумою, бо можуть його обікрасти, або й життя відібрати задля гроший. Він просив нашого краяна, чи не переховаби він тих гроший у себе до того часу, аж він буде всідав на корабель, на якім має виїхати до Ішпанії. За переховок обіцяв заплатити $2.000. Однак незнакомий заждав, щоби Д. П. дав йому якусь відповідну кавцію, що збереже його гроші справедливо. Пішли потоє до дому нашого Українця, щоби взяти відти банкову книжочку, на якій були зложені всі ощадности нашого краяна. На нещасте жінки не було дома, бо вона певне спамятавши свого легковірного мужа. Пішов бідний з тими обманцями до банку і з великою утіхою виняв $2.300 усі гроші, які щадив через 11 літ. Надіявся заробити ді тисячки за пару годин! Обманці вивели його на Атлантик Евню і там перевели грошеву трансакцію. Взяли від нього гроші, а йому дали коверту, в якій було цімто мало находитися $12.000. Він сховав ту коверту у бесспечне місце, а вони ще просили його, щоб він лішов додягти до корабельної агенції, коли відходить корабель до Ішпанії. Розуміється, що наш человік радо згодився зробити що прислугу для своїх новонайдених „приятелів". Але дуже здивувало його, коли повернув на те місце де вони мали на нього ждати, що їх там не застав. Якийсь час ждав на них, а коли й за годину не діждався, прийшло йому на думку подивитися, чи гроші є бесспечні у коверті.

Який був його переляк і розпука, коли замісь сподіваних $12.000, найшов у коверті тільки порізані кусні паперу!

Дав знати на поліцію, але по обманцях і слід застиг. Ошуканий забрали українському робітникови усю ощадність, яку він так довгі літа складав для себе і рідні.

Приходиться дивувати, як легко обманути декого із наших людий. Бож осторожний человік вспізнав би відразу, що це ошуканці. Дежби хто н. пр. давив пять долярів за це, щоб показати кому дорогу! Перший лучший прохожий або полісмен вкаже адресу без ніякої винагороди. Відтак пощо ім було заруки $2.300, коли вони довіряли йому нібито $12.000? Притім де є хто такий у світі, щоби дав на переховане таку суму першому стрічному человікові та ще ждав тисячі долярів?

Ціла біда у тім, що охота до „великого і легкого зарібку" є така, що здоровий розум уступає на думку „великої наживи". Кобиж були натрапили хоч на кого иншого, а не на Дмитра П...ка, який є дуже добрим человіком і Українцем. Шкода бідного краяна і його рідні. Нехайжек цей нещасний випадок послужить хоч осторогою для наших людий, щоб стереглися незнакомих „приятелів" і „великих, а легких зарібків".

Знакомий.

СУХОДІЛ І ВОДА.

Хоч і велика поверхня земної кулі, але люди так добре навчили ті, щоби зробити неве-личку подобу землі, намалювали на ній всі моря і ріжні краї з їх річками й горами, зовсім так, як на земній кулі, тільки в зменшенім вигляді. Така куля, що уявляє нам у зменшенім вигляді. землю, зветься глібусом.

Крізь увесь глібус проходить вісь на якій він повертається. Ся вісь відповідає тій земній осі, яку ми собі уявляємо і кругом якої крутиться земля. Кінці осі звуться бігунами — північним і південним. На глібусі північний бігун міститься вгорі, а південний— внизу. На однаковому віддаленні од бігунів проведено кругову лінію, що оперізує глібус; ся лінія зветься — рівник. — кругом землі ми також уявляємо собі таку лінію.

Розглядаючи глібус, ви легко завважите, що більшу частину земної кулі вкрито водою, а меншу — суходолом, який витикається з-під води чотирма великими просторищами і богатьома порівнюючо невеличкими, що звуться островами. Увесь суходіл разом з островами поділено на пять частин, що звуться частинами світу. Ось вони: Европа, Азія, Африка, Австралія і Америка. (Північна і Південна.)

Отже тепер ми знаємо, що весь суходіл поділено на частки і що його з усіх боків оточено водою; вода-ж складає з себе одно ціле, один величенний океан, якого тільки для зручности поділено на пять частин, що мають ріжні назви. Між Европою й Африкою з одного боку і Америкою з другого — лежить Атлянтийский океан. Між Америкою, Азією і Австралією. — Великий або Тихий океан. Між Африкою, Азією і Австралією — Індийський океан. Довкола північного бігуна — Північний Ледовий океан, і довкола південного бігуна — Полудневий Ледовий океан.

Коли ви досліджуєте земну кулю, то одразу бачити всю поверхню глібусу ви не можете; для того, щоб се можна було, треба було-б кулю-глібус розрізати принаймні на дві рівних частини, на дві півкулі. Тоді, поклавши їх поряд, ви зразу побачите, як лежить на поверхні землі вода і суходіл. Кулю можна розрізати навпів так, що лінія розрізу піде по рівнику, і тоді матимемо дві півкулі; північну з великою кількістю суходолу і південну з більшою частиною води. Але глібус можна розтяти й так, що розріз піде через обидва бігуни: тоді на одній півкулі лишиться Америка, а на другій решта частин світу. Та півкуля, де Америка, зветься західною, а та півкуля, де Азія, Африка і Австралія — східною.

Коли ці півкулі розплескати-випростати, то їх легко можна намалювати на аркушику паперу. Тоді вже буде повна географічна мапа півкуль.

Часто на мапах малюють у зменшенім вигляді не всю землю поверхню, а тільки якусь-небудь частину, напр., — одну частину світу, одну чи-усі державу чи край. Тоді кажуть: се мапа Европи, мапа Азії, чи там мапа України, мапа Кавказу і т. д. і т. д.

На цих мапах ні місця що на півночі, містяться вгорі, а ті, що на південь, — внизу. Місця східні лежать праворуч, а заходні — ліворуч.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

УКРАЇНСЬКА греко-католицька парохія св. Ап. Петра і Павла в Монесен, Па., пощукує дякочителя, котрий відповідав би всім вимогам парохіяльним. Годовне, щоби провадив хорову парохіяльну школу, учив хор і представленя. Платня після уміння. Голоситись до: **Андрій Куць, 17 Reed Ave., Monessen, Pa.** 239-42

ІВАН ФЕДИШИН пошукує Настиї Федишин, родом з Великинині сьвоєї, пов. Ліско, в 1914 році виїхала до Америки. Голостися до: **IVAN FEDY-SHYN, ukr. oddil, Posadk. Velitelm, Litomevice, C. S. R., Europe.** 242-43

НА ПРОДАЖ КЕНДИ ШТОР І СТЕРШНЕРІ.

Бізнес в добрій дільниці і виробний, за штором є два покої до помешкання. Голоситись під ч. **338 E. 24th St., NEW YORK, N. Y.** 242-43

ПОШУКУЮ Івана Гумінського, котрий в 1916 і 1917 році був в Cleveland, Ohio. Прошу зголоснитись на адресу: **NICK KOWTALUK, 502 Jefferson Ave., Cleveland, O.** 241-42

НА ПРОДАЖ бучарня і госерея, весь торг за готівку, ліс на три літа, рент $40. Бізнес добрий. Хто зголоситься у сьому тижні, дістане бізнес дуже дешево. Можна продати бо жінка мене лишила і виїхала. Голоситись **H. WICHOT, Pennsylvania Ave., Hilside, N. J. Tel. Emerson 6227.** 238-41

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА.

Спродаємо і куруємо яйця і кури. Ведемо торговлю на велику скалю. Хто з Українців-фармерів має сего рода товари, нехай вдається до нас, ми заплатимо повну ціну за товар. Також потребуємо здібних людий по всіх містах Злучених Держав, щоб могли-мо отворити бранчі, або хто-небудь сего рода бізнесу, а потребує товару, ми достарчимо. Зголошуйтесь письменно або приходіть на місце. Порад уділяємо радо. В Українській Кооперативі працюють люди, котрі заслугують на довіря. Пишіть зараз по інформації на адресу: 239—

ПЕТРО ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА, Inc.
229 Callowhill St., Philadelphia, Pa.

ШТОР НА ПРОДАЖ.

Dry-Goods і Stationary в **Carteret N. J.**, при головній стрій, межи Українцями, Славянами та іншими людьми. Ціна приступна. Бізнес вирібленний, два руми до мешкання. Можна легко зробити сотк життя і при тім з того можна заощадити на будуче.

Усі зголошення на листи прошу слати на адресу: 233,8,42,4

H. H. SVOBODA
83 Grand St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ
Л. ГАНЧАР І М. ПІТРАК.

Коли бажаєте дістати за умірковану цину добрий обід або вечеру, зайдіть до Українського Ресторану, а переконаєтесь, що ми получимо свіжі і смачні страви, варені на старокраєвий спосіб. Запамятайте собі адресу: 242

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ
34 ST. MARK'S PLACE.
NEW YORK CITY.

МІЗАР
КОРОЛЬ НИЩЕННЯ РИВМАТИЗМУ І ПЕРЕХОЛОДЖЕНЬ.

Тараторівна медицина на знищення ревматизму, перехолодження, біль в руках, ногах, крижах, плечах, грудях, замино в ногах, а, коли дасться добрий мізарик, штивні напухлі жили на ногах, біль голови, шум в вухах і дихання. Всі полегшення по першім уживанню МІЗАР. Великий свій коштує $6.25, малий $4.25. Увага, LOGOS кроплі для женщин на обірвання і зміщення внутренностий, брак апетиту, втрата сили, так само для мущин обірвали при тяжкій роботі, брак апетиту і вртати мужеської сили. LOGOS уступає ті долегливости. Ціна за бутельку $3.00. До набуття лишень у виняхідника. Належитість висилає враз з замовленем на адресу:
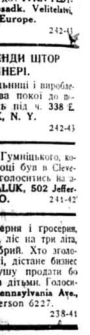
JOSEPH SOKOKOWSKI,
900 N. Taylor Ave., pir Division Oak Park, Illinois.